

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

71. An qui paulò ante, v. g. 8. vel 15. dies communicauerit, teneatur iterum in articulo mortis communicare? Ex p. 5. tr. 3. res. 41. p. 203.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](#)

diff. 9. quest. 2. vñica, art. 1. ad quest. 2. & diff. 12. quest. 3.
art. 2. ad 1. quest. Argentinæ quest. 3. art. 4. Ferrariensis 4. contra Gentes, cap. 61. Sylvestri verb. Eucharistia 3. quest. 1. Gabrieles in Can. Misæ leg. 87. in fine, Palatij in 4. diff. 9. diff. 2. concl. 4. Dicendum inquam contra sententiam supradictorum Doctorum, præceptum de sumenda Eucharistia esse diuinum: & ita docet D. Thomas Magister omnium in 2. pari. qu. 80. art. 11. Manifestum, inquit, est, quod homo tenetur hoc Sacramentum sumere non solum ex statuto Ecclesie, sed ex mandato Domini. Et præter Doctorum citatos idem docet Vazquez diff. 213. cap. 2. Suarez diff. 69. sect. 1. Henriquez lib. 8. de Euch. cap. 4. & alij penes ipsos, ita ut Valencia tom. 4. diffus. 6. quest. 8. punct. 4. dixerit, nullum Catholicum hoc tempore opportunitatem docere. Probatur, quia Eucharistia saltem in voto implicito est medium necessarium ad salutem: ergo diuinum præcepto tenetur homines aliquando illam suscipere. Paret consequentia: quia cum ex ipsa Dei institutione tenetur homo propice salutis, tenetur consequenter ea efficer quæ Deus ipse instituit, ut media ad salutem, si ea sunt eiusmodi, que ab homine effici possint. Sic enim diuinum præcepto tenetur homo recipere Baptismum, elicere actum fidei, & similia, quia sunt media necessaria ad salutem, & ab ipso homine recipi, aut effici possunt: ergo cum Eucharistia sit infrastructa a Domino, ut medium ad salutem, & illius usus, seu receptio sit opus, quod ab homine fieri potest, tenetur diuinum præcepto ad illius usum.

10. Nec obilitat Eucharistiam solum esse medium in voto implicito: nam id solum conuinicit posse hominem adipisci salutem eternam absque reali susceptione Eucharistie, absque expresso illius desiderio: non tamen probat, nunquam teneti diuinum præcepto ad illam accedere, potius enim oppositum plane colligitur: nam Eucharistia dicitur medium necessarium, quia nulli conferunt iustificatio ex diuina institutione, nisi intueta Eucharistia tanquam finis Sacramentorum, ad cuius susceptionem, statim & opportunis temporibus accessurus est: ergo ex ipsa diuinâ institutione oritur obligatio accedendi ad illam opportunis temporibus, alioqui frustra conferetur prima iustificatio intueta Communioni.

11. Quandoman verò obligat hoc præceptum? A lijor assertunt quoties magna aliqua necessitas urget ad consequendum finem, propter quem hoc Sacramentum est institutum, nempe ad roboranum vitam spiritualen contra graues tentationes. Quæ sententia probabilior est: difficultas tamen non modica est in assignanda huiusmodi necessitate. Durandus in 4. diff. 2. quest. 9. & Gabriel quest. 1. art. 2. post concl. 3. assignant articulum mortis, in quo vñus quisque fidelis tenetur se præmovere hoc necessario Viatico; de quo non est dubitandum, ut supra probauimus. Alij, præter hunc articulum, quoties necessitas vñer superandi grauem aliquam tentationem. Alij, quoties fidelis putat, nunquam amplius huius Sacramenti opportunitatem se in hac vita habiturum, Suarez diff. 69. sect. 3. concl. 3. tertio, quartu quoque anno. Alij hanc obligationem ultra articulum mortis relinquunt prudenti iudicio Confessoris; nec posse, aiunt, dati tempus quo quis certò obligetur ad hoc Sacramentum recipiendum, sed ad illud necessarium fuisse Ecclesiæ determinationem. Sed hac in re duo videntur mihi certa: vnum est enim qui singulis annis ad Eucharistiam accederet, satisfactum huic obligationi: quia Ecclesia ita sentit, cum hoc tempus prescriberit fidelibus, & nemo dubiter maiorem frequentiam non esse præceptam. Alterum quod notavit Victoria, & Valentia-

non displicuit, scilicet diuino præcepto teneri sumere Eucharistiam eum, qui prudenter crederet, se iam vñque ad finem vitæ non habiturum vltius opportunatatem accedendi ad hoc Sacramentum: enim si tunc non accederet, differret postea Communionem per plures annos, & fortè per totam vitam, intra quam aliquoties communicare tenetur, ut dictum est: quare, vt quoquo modo potest, prospicit spirituali saluti, tenebitur prævenire tempus, & præsumere celestem panem, quem postea accipere non licet.

12. Nota tamen, quod licet Suarez diff. 69. sect. 3. Bonacina de Sacram. diff. 4. quest. 7. punct. 1. n. 8. & alij assent, etiam secula aliqua Ecclesiæ determinatione, omittentem per tres, vel quatuor annos Communionem præcepto diuinum reum esse, & illud constringere; tamen Palau tom. 4. diff. 2. vñica, punct. 14. num. 9. & Vazquez diff. 214. cap. 3. a. n. 20. cui ex parte consentit Aegidius Coninch. quest. 80. art. 11. dub. 3. in fine, aiunt secula determinatione Ecclesiæ nullius peccati reum esse qui toto vita tempore vñque ad mortis periculum omitteret Communionem. Nam præcepta affirmativa determinatum tempus & cognitum habere debent, in quo executioni mandentur. At secula determinatione Ecclesiæ, nemini constat, nec constare potest, quod tempus Christus huius præcepti executioni signaverit præter mortis articulum. Ergo extra illud, nemo præcepto Diuino obligari potest. Et confirmo. Ponamus Christum Dominum instituisse hoc Sacramentum, præcepisseque in vita sumendum, quoties Ecclesia sua lege determinauerit. Sanè ex hac Constitutione, & Decreto, quod rationi maxime consentaneum est, inferatur manifestè, neminem obligatum esse ex Diuino præcepto Eucharistiam sumere, antequam Ecclesia tempus sumptionis determinauerit, quia obligatio diuini præcepti ab ea determinatione pendet, & sub ea determinatione profertur.

13. Sed hoc dictum esse volo in sententia horum Doctorum. Et ex illa sequeretur, quod præceptum diuinum de sumenda Eucharistia semel adimpleri possit, quod ex Nostericis docuit Ledesma vbi supra, & ante illum Palud. in 4. diff. 9. quest. 1. art. 1. & alij quos referit Suar. diff. 69. sect. 3. Sed huic sententiae, & merito, non assentit Granadus vbi supra, quia cum Eucharistia instituta sit in cibum spiritualem, & ad enutriendam animi vitam, valde negligens indicaretur propria salutis, qui in tantis huius vitae periculis, tamque frequentibus, semel tantum per 40. annorum spatium, v.g. se ipsum hoc cibo munire, & vires spirituales reficeret. Merito igitur dicendum est, præter articulum mortis, præceptum diuinum de sumenda Eucharistia, obligare, aliquoties in vita. Sed quantum temporis vnam, & alteram Communionem, sumptam per modum Viatici, in articulo mortis debeat intercedere, in sequenti Resolutione explanabimus.

Sup. hoc ibidem ad meum præcitat. §. 1. vers. Et tectio.

Quæ hic est infa Ref. 87.

RESOL. LXXI.

An qui paulo ante, v.g. 8. vel 15. dies communicauerit, teneatur iterum in articulo mortis communicare?

Ex part. 5. tr. 3. Ref. 41.

§. 1. **N** Egatianam sententiam docet Marchantius tract. 4. cap. 1. quest. 1. & tral. 6. fol. 3. fol. 387. Paludan. in 4. diff. 9. quest. 1. art. 2. Angelus ver. Euchar. 3. Tannerus tom. 4. diff. 5. quest. 8. dub. 5. num. 110. Reginaldus tom. 2. lib. 29. num. 65. Iacobus Granado de Sacram.

Sup. hoc in Ref. seq. & infra in Ref. 73. in principio, & post medium, & in Ref. 74. §. 2. Verum, & §.

penult. post Sacram. in 3. part. contr. 6. tract. 10. disp. 3. n. 9. Henti-
medium, à quez lib. 8. cap. 5. n. 3. Mercurius de Sacram. in 3. part.
vers. pater quæf. 80. art. 11. Chapeauilla de sacram. Euchar. quæf.
igitur, & in 10. & alij & ratio est, quia tunc præceptum sumen-
Resol. 21. §.
Sed quia, à di Euchariastiam tempore mortis, videtur moraliter
lin. 9. & in impletum; & hanc sententiam nouissimè, me citato,
fra in tr. 3. docet Ioannes de Lugo de sacram. Euchar. disp. 16.
Ref. 5. §. 1. à scilicet 2. num. 5.7.

2. Sed licet suprà cum Vasquez & aliis contra-
riam docuerim sententiam, non audeo tamen hanc,
& si placet, legi Ref. 3.
huius not. à tamquam improbabilem, damnare, quam ego alibi
huius not. à tamquam probabilem etiam docui, propter Docto-
principio, &
alias eius primæ not. signatae propter satisfieri; quamvis enim ante morbum non
aduerbio sumptum, si tamen tam paruo intercedente
internallo sumpta sit Euchariastia, potest dici sum-
ptum te ipsa viaticum, & quod est vtile pro vniione,
& confortatione in morbo, & proinde cessare
obligationem vterioris communionis. Quemadmodum si quis creditori obligetur tantum post annum centum reddere, si reddit ante tempus obligatio-
nitis, omnino liberatur à debito, aliter se res habet
ius not. & in aliis præceptis, in quibus omnium iudicio est
tom. 3. tr. 1.
Ref. 54. ex onus temporis annexum. Et ita hanc sententiam pro-
babilem esse admittit Præpositus in 3. part. quæf. 80.
doctrina. §.
Secundus casus, & feqq.

RESOL. LXXII.

Quidam infirmus antequam in moris periculum incidit, sacram Euchariastiam ex devotione sumpsit, queritur, antenec iterum communicare?
Et an qui in Paschate communicavit, si in articulo mortis non communicet ex negligencia quadam sine contemptu, peccat mortaliter?
Et cursum docteur non esse mortale omittit Euchariastiam in articulo mortis, nisi adit contemptus? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 40.

Sup. hoc in §. 1. R Espondeo negatiè cum Layman. in Theol. Ref. 69. & moral. lib. 5. tract. 4. cap. 5. num. 4. vbi sic asserit. Si infirmus vno, duobus, tribus, vel etiam octo diebus antequam in mortis periculum incidit, communicauerit, consulendum quidem ei est, vt iterum Euchariastiam per modum viatici accipiat, tamen ad id non obligatur, cum præceptum de Euchariastia ante mortem instantem sumenda secundum substantiam impleverit. Ita Layman, & alij.

2. Sed plus adduc Caecilius verb. Communiō, Armilla eodem verbo, n. 4. & Emanuel Sa correctus à magistro Sacri Palatii verbo Eu haristia, n. 1. vbi sic affterit. Qui in Paschate communicavit, si in articulo mortis non communicaret ex negligencia quadam sine contemptu, non peccat mortaliter. Ita ille licet contrarium asserant Zambranus de cas. tempore mor. cap. 3. dub. 1. Sylvius in 3. part. quæf. 80. art. 11. queritur 1. conel. 1. Layman, vbi suprà, & Fagundez præc. 3. lib. 1. cap. 3. n. 8. qui male pro sua sententia citat Emanuel Sā, vt suprà vixit est.

3. Notandum est tamen hinc obiter, D. Bonaventuram in 4. dist. 10. art. 3. q. 1. Paludanum dist. 9. q. 1. Caecilius in summa verb. communiō, Armilla eodem verbo, num. 4. Victoriam in summa, n. 83. Le-
desnam, & alios docere non esse mortale omittire Euchariastiam in mortis articulo, nisi adit contemptus; licet contrarium doceat Richardus, Durandus, Gabriel, Sotus, & alij, quos citat, & sequitur Pitigianus in 4. sent. tom. 1. dist. 19. q. 3. art. 7. & alij recentiores, quos ego sequor.

Sup. hoc su-
pri. in Ref.
70. §. Verū.
in fine, & in
alio ver.
cius not.

RESOL. LXXIII.

An qui sumpsit Euchariastiam manu, & post prædictum incidit in periculum mortis, possit iterum Euchariastiam sumere?
Et an qui paulo ante articulum mortis sumpsi Euchariastiam, maneat liber ab obligatione præcepti sumendi Eu haristiam pro eo artuino? Ex part. 4. lib. 4. Ref. 197.

§. 1. D Ecclisio huius casus penderet ex illa qualitate, an qui paulo ante articulum mortis sumpsi Euchariastiam, maneat liber ab obligatione præcepti sumendi Euchariastiam pro eo articulo mortis. Et an qui paulo ante articulum mortis sumpsi Euchariastiam, maneat liber ab obligatione præcepti sumendi Eu haristiam pro eo artuino? Ex part. 4. lib. 4. Ref. 197. Sed etiam si sumpsi Euchariastiam maneat liber ab obligatione præcepti sumendi Euchariastiam pro eo articulo mortis, si tamen tam paruo intercedente internallo sumpta sit Euchariastia, potest dici sumptum te ipsa viaticum, & quod est vtile pro vniione, & confortatione in morbo, & proinde cessare obligationem vterioris communionis. Quemadmodum si quis creditori obligetur tantum post annum centum reddere, si reddit ante tempus obligations, omnino liberatur à debito, aliter se res habet in aliis præceptis, in quibus omnium iudicio est onus temporis annexum. Et ita hanc sententiam probabilem esse admittit Præpositus in 3. part. quæf. 80. art. 11. dub. 1. num. 5.4.

RESOL. LXXIV.

An qui mane communicavit, vel Missam dicitur posse ea codem die incidit in periculum mortis, possit uniuscuiusdam adhuc sacram Viatum sumere?

Et an in sali casu non solum possit, sed tenetur, ut iterum Euchariastiam sumere, sine mortis sumenda?

Et an si præceptum diuinum de sumenda Euchariastia in articulo mortis, vel an hoc præceptum non faciat?

Et affterit, quod quando concurrunt duo præcepta, ius præponderat, & est antecedendum, vt si in predicto casu, in quo concurrunt præceptum diuinum de sumenda Euchariastia, & præceptum Ecclisie de ieiunio, & non sumenda Euchariastia in die ieiunii. Et docetur eum, qui tempore ieiunii basta communicare, amplius non tenere seculi scandalo in articulo mortis communicare. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 33.

§. 1. Hic casus in facti contingenti accedit his diebus, & negatiæ sententiam modicæ in sustinent Suarez in 3. part. tom. 3. dist. 1. q. 6. lib. 3. P. Fagundez de præcept. Eccles. part. lib. 1. cap. 3. n. 7. R. Ruiz in 3. part. tom. 3. dist. 1. q. 3. art. 7. & alij recentiores, quos ego sequor.